

ΟΙ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΗΣ Κ.Ε.Δ.Κ.Ε.
ΓΙΑ ΤΙΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ
ΕΘΝΙΚΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
2007 - 2013

Έκδοση ΙΙ

Μάρτιος 2005

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. ΤΟ ΟΡΑΜΑ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ
2. Ο ΣΗΜΕΡΙΝΟΣ ΡΟΛΟΣ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΩΝ ΚΑΙ ΤΟΠΙΚΩΝ ΑΡΧΩΝ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ
3. ΟΙ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗ ΝΕΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟ (2007 – 2013)
4. ΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ
5. Ο ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΣΤΗ ΣΗΜΕΡΙΝΗ ΣΥΓΚΥΡΙΑ ΚΑΙ ΣΕ ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΤΙΣ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΣΕ ΕΘΝΙΚΟ, ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΑΙ ΔΙΕΘΝΕΣ ΕΠΙΠΕΔΟ
6. ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ ΤΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΤΩΝ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΩΝ Κ.Π.Σ. ΣΤΗΝ ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΣΤΗΝ ΤΟΠΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ
7. ΔΥΝΑΤΑ ΣΗΜΕΙΑ, ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ, ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ ΚΑΙ ΚΙΝΔΥΝΟΙ ΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ
8. Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΚΑΙ ΤΟΠΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΤΑ ΤΟΜΕΑΚΗ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ
 - 8.1. Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας
 - 8.2. Βελτίωση της προσπελασιμότητας και των υπηρεσιών γενικού οικονομικού ενδιαφέροντος
 - 8.3. Αναβάθμιση και προστασία του περιβάλλοντος και πρόληψη κινδύνων
 - 8.4. Ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού και προώθηση της απασχόλησης
 - 8.5. Βελτίωση της διοικητικής ικανότητας της Δημόσιας Διοίκησης
 - 8.6. Ενίσχυση της διασυνοριακής, της διακρατικής και της διαπεριφερειακής συνεργασίας
 - 8.7. Αγροτική και Αστική Τοπική Ανάπτυξη
9. Η ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΣΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ (Ε.Σ.Σ.Α.) 2007 - 2013

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το παρόν αποτελεί το πρώτο κείμενο της ΚΕΔΚΕ με τις εκτιμήσεις και προτάσεις του Διοικητικού Συμβουλίου της, σχετικά με τις κατευθύνσεις Εθνικής Στρατηγικής Ανάπτυξης της νέας προγραμματικής περιόδου 2007 – 2013.

Το κείμενο αυτό θα αποτελέσει αντικείμενο διαλόγου με τους Ο.Τ.Α. της χώρας, μέσω των Τ.Ε.Δ.Κ., προκειμένου να διαμορφωθεί το τελικό κείμενο στρατηγικής της Ελληνικής Τοπικής Αυτοδιοίκησης για τη συμβολή της στην Περιφερειακή και Τοπική Ανάπτυξη, στο πλαίσιο του Εθνικού Στρατηγικού Σχεδίου Ανάπτυξης (Ε.Σ.Σ.Α.) 2007 – 2013.

Το τελικό κείμενο, θα αποτελέσει και την πρόταση – πλαίσιο της ΚΕΔΚΕ για τη συμμετοχή των Ο.Τ.Α. στο σχεδιασμό και την εφαρμογή των Επιχειρησιακών και των Αναπτυξιακών Προγραμμάτων της περιόδου 2007 – 2013.

1. ΤΟ ΟΡΑΜΑ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

Ο νέος ρόλος που επιδιώκουν οι περιφερειακές και τοπικές αρχές στην Ευρωπαϊκή Ένωση, ανοίγει έναν ουσιαστικό διάλογο για το ρόλο της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στην ανάπτυξη της χώρας μας και στη συμμετοχή της στην ευρωπαϊκή ολοκλήρωση.

Πριν διατυπώσουμε τις εκτιμήσεις και τις προτάσεις μας για τις κατευθύνσεις Εθνικής Στρατηγικής Ανάπτυξης 2007 – 2013, κρίνουμε αναγκαίο να διατυπώσουμε συνοπτικά το όραμά μας για τη «Συμβολή της Ελληνικής Τοπικής Αυτοδιοίκησης στην Εθνική και Περιφερειακή Ανάπτυξη» στην επόμενη δεκαπενταετία (2006 – 2020).

Οραματιζόμαστε την Ελληνική Τοπική Αυτοδιοίκηση να συμβάλλει με υπευθυνότητα και διοικητική ικανότητα στην προώθηση των στρατηγικών στόχων της Εθνικής και Περιφερειακής Ανάπτυξης και ειδικότερα:

- στη βελτίωση του θεσμικού και διοικητικού πλαισίου που αφορά το σύστημα αναπτυξιακού προγραμματισμού της χώρας μας.
- στην ανάπτυξη του ανθρώπινου κεφαλαίου της χώρας μας, με στόχο την Κοινωνία της Γνώσης
- στη διάχυση της καινοτομίας, την προώθηση της επιχειρηματικότητας και την εξασφάλιση της απασχόλησης του εργατικού δυναμικού, με στόχο την Ανταγωνιστικότητα και την Κοινωνική Συνοχή
- στην κατασκευή των τεχνικών έργων και των δικτύων που θα διασφαλίσουν την Προσπελασιμότητα.
- στην κατασκευή των έργων και τη λήψη των μέτρων που θα διασφαλίσουν την Προστασία του Περιβάλλοντος και την Πρόληψη των κινδύνων
- στην κατασκευή των έργων κοινωνικού εξοπλισμού και τη δημιουργία των δομών κοινωνικής φροντίδας που θα προωθήσουν την Κοινωνική Αλληλεγγύη
- στην ανάληψη πρωτοβουλιών για την προώθηση της Διασυνοριακής και της Διαπεριφερειακής Συνεργασίας

- στο σχεδιασμό και την εφαρμογή προγραμμάτων Αγροτικής και Αστικής Τοπικής Ανάπτυξης
- στην παροχή των αναγκαίων υπηρεσιών προς τους πολίτες, στο πλαίσιο ενός εθνικού προγράμματος Υπηρεσιών Γενικού Οικονομικού Ενδιαφέροντος.

Προκειμένου να συμβάλλει η Τοπική Αυτοδιοίκηση στην εφαρμογή των παραπάνω στρατηγικών στόχων, προγραμματίζουμε την εκπόνηση των ακόλουθων σχεδίων:

- 1^ο Εθνικό Σχέδιο για τη βελτίωση των Αναπτυξιακών θεσμών, της Διοικητικής Ικανότητας της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και των Υπηρεσιών προς τους Πολίτες.
- 2^ο Εθνικό Σχέδιο για την προώθηση της Κοινωνίας της Γνώσης σε τοπικό επίπεδο.
- 3^ο Εθνικό Σχέδιο για την προώθηση της Επιχειρηματικότητας και της Απασχόλησης σε τοπικό επίπεδο.
- 4^ο Εθνικό Σχέδιο για τη βελτίωση της Προσπελασιμότητας σε τοπικό επίπεδο.
- 5^ο Εθνικό Σχέδιο για την βελτίωση του Περιβάλλοντος σε τοπικό επίπεδο.
- 6^ο Εθνικό Σχέδιο για την προώθηση της Κοινωνικής Αλληλεγγύης σε τοπικό επίπεδο.
- 7^ο Εθνικό Σχέδιο για τη Διασυνοριακή και τη Διαπεριφερειακή Συνεργασία των Ο.Τ.Α.
- 8^ο Εθνικό Σχέδιο για την Αγροτική και την Αστική Τοπική Ανάπτυξη.

Για την εκπόνηση και την εφαρμογή των παραπάνω σχεδίων, η ΚΕΔΚΕ θα συνεργαστεί και θα προτείνει την υπογραφή αντίστοιχων Προγραμματικών Συμβάσεων με τα αρμόδια Υπουργεία και Δημόσιους φορείς.

Το σύνολο των δράσεων των σχεδίων αυτών, που αφορούν την προγραμματική περίοδο 2007 – 2013, προτείνουμε να περιληφθούν στο Εθνικό Στρατηγικό Σχέδιο Ανάπτυξης (Ε.Σ.Σ.Α.), όσες δε από αυτές είναι επιλέξιμες για

συγχρηματοδότηση από τα Διαρθρωτικά Ταμεία της Ε.Ε., προτείνουμε να περιληφθούν στα νέα Επιχειρησιακά Προγράμματα 2007 – 2013.

Η αποτελεσματική συμβολή της Ελληνικής Τοπικής Αυτοδιοίκησης στην Εθνική και Περιφερειακή Ανάπτυξη προϋποθέτει τη ριζική μεταρρύθμιση του κράτους, με κατεύθυνση:

- Επιτελική Κεντρική Δημόσια Διοίκηση
- Αιρετή Περιφερειακή Αυτοδιοίκηση
- Ισχυρή Τοπική Αυτοδιοίκηση

2. Ο ΣΗΜΕΡΙΝΟΣ ΡΟΛΟΣ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΩΝ ΚΑΙ ΤΟΠΙΚΩΝ ΑΡΧΩΝ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ

Στην Ευρωπαϊκή Ένωση είναι σε εξέλιξη η συζήτηση και η διαπραγμάτευση, ανάμεσα στα 25 Κράτη Μέλη, με σκοπό να διαμορφωθεί το Πρόγραμμα της Ένωσης της περιόδου 2007-2013, για τους στόχους και τις πολιτικές που θα προωθηθούν, τους οικονομικούς πόρους που θα διατεθούν και τους κανονισμούς που θα εφαρμοσθούν για την υλοποίηση του Προγράμματος αυτού.

Η συζήτηση άρχισε με την δημοσίευση της «3ης Εκθεσης για την Οικονομική και Κοινωνική Συνοχή (κατά την περίοδο 2007-2013)», τον Φεβρουάριο 2004.

Η «Πολιτική για τη Συνοχή» (Cohesion Policy) είναι ένας από τους τρεις πυλώνες της Ε.Ε., μαζί με τη νομισματική ένωση και την ενιαία αγορά. Στοχεύει στην σύγκλιση Κρατών Μελών, στην σύγκλιση Περιφερειών, και επομένως οι προτεραιότητες αφορούν παρεμβάσεις στις λιγότερο αναπτυγμένες Περιφέρειες και Κράτη μέλη. Η σημασία αυτών των προτεραιοτήτων μεγαλώνει τώρα, διότι η διεύρυνση θα επιφέρει μεγέθυνση των ανισοτήτων.

Συγχρόνως όμως η Πολιτική για τη Συνοχή είναι υποχρεωμένη να αντιμετωπίζει προκλήσεις και θέματα που αφορούν όλα τα Κράτη Μέλη. Ανταγωνιστικότητα, αειφόρος ανάπτυξη, οικονομική και κοινωνική αναδιάρθρωση, είναι ζητήματα προτεραιότητας για όλη την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Η παγκοσμιοποίηση, το άνοιγμα του εμπορίου, η τεχνολογική επανάσταση, η ανάπτυξη της οικονομίας και της κοινωνίας της γνώσης, η γήρανση του πληθυσμού και η αύξηση της μετανάστευσης, είναι παράγοντες που επιταχύνουν την οικονομική αναδιάρθρωση στην Ευρωπαϊκή Ένωση και επηρεάζουν τις Κοινοτικές πολιτικές και προγράμματα.

Οι εκθέσεις και οι κατευθύνσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής δίνουν ιδιαίτερη έμφαση στο ρόλο των περιφερειακών και τοπικών αρχών στο σχεδιασμό και την εφαρμογή των Κοινοτικών πολιτικών και προγραμμάτων.

Ειδικότερα, η «3^η Έκθεση για την Οικονομική και Κοινωνική Συνοχή» της Ευρωπαϊκής Επιτροπής αναφέρει τις ακόλουθες διαπιστώσεις:

- Σημειώνεται μια αυξανόμενη συναίνεση ως προς τη σημασία της περιφερειακής ανταγωνιστικότητας για την ορθή διακυβέρνηση, υπό την έννοια των αποδοτικών θεσμών, των παραγωγικών σχέσεων μεταξύ των διαφόρων κοινωνιών που εμπλέκονται στην αναπτυξιακή διαδικασία και των θετικών στάσεων προς τις επιχειρήσεις και την επιχειρηματική πρωτοβουλία
- Η ευρύτατα διαδεδομένη τάση εκχώρησης αρμοδιοτήτων για την παροχή δημόσιων υπηρεσιών σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο, δεν έχει συνοδευτεί από μια παρόμοια τάση σε ό,τι αφορά τη συγκέντρωση των χρημάτων για τη χρηματοδότηση αυτών των υπηρεσιών.
- Η επιτυχία στην υλοποίηση της Ευρωπαϊκής Στρατηγικής Απασχόλησης εξαρτάται από μια σαφή δέσμευση εκ μέρους των Κρατών Μελών να βοηθήσουν τους εργαζόμενους και τις επιχειρήσεις να αυξήσουν την προσαρμοστικότητά τους, να προσελκύσουν περισσότερα άτομα στην απασχόληση, να επενδύσουν περισσότερο και πιο αποτελεσματικά σε ανθρώπινο κεφάλαιο και να βελτιώσουν τη διακυβέρνηση.
- Έχουν δοθεί ενισχύσεις στην Έρευνα και Ανάπτυξη (E & A) και στην καινοτομία για να οικοδομηθεί νέο ερευνητικό δυναμικό και, εξίσου σημαντικά, για να βοηθηθεί η χάραξη περιφερειακών στρατηγικών με στόχο τον προσανατολισμό της E & A προς την ικανοποίηση ευκαιριών για τοπική ανάπτυξη και για να προωθηθεί η διάχυση των Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών (ΤΠΕ) και των βασικών δεξιοτήτων που απαιτούνται για τη χρήση των νέων τεχνολογιών.
- Οι ενισχύσεις της Κοινοτικής Πρωτοβουλίας URBAN επικεντρώθηκαν κυρίως σε μικρές αστικές συνοικίες και στο να ενθαρρύνουν την τοπική εμπλοκή σε σχέδια

που άμεσα επηρεάζουν τη ζωή των κατοίκων τους. Αυτό έχει συντείνει στο να καταστεί πιο ορατή η διαρθρωτική πολιτική της Ε.Ε. στο σύνολό της.

- Οι Κοινοτικές Πρωτοβουλίες ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ και ADAPT ενίσχυσαν προγράμματα για την ολοκλήρωση της αγοράς εργασίας και τη δημιουργία θέσεων εργασίας σε τοπικό επίπεδο, η δε Κοινοτική Πρωτοβουλία EQUAL έχει εστιάσει σε νέες καινοτομικές προσεγγίσεις για την καταπολέμηση των ανισοτήτων και των διακρίσεων στην αγορά εργασίας.
- Η Κοινοτική Πρωτοβουλία LEADER παρέιχε ενισχύσεις σε τοπικές ομάδες δράσης για τη χρηματοδότηση του τουρισμού, των ΜΜΕ και της ανάπτυξης τοπικών προϊόντων.
- Το 2001 εισήχθη ένα νέο σύστημα για καινοτομικές δράσεις, προκειμένου να παρακινηθούν οι Περιφέρειες να αναπτύξουν προγράμματα για την αύξηση της περιφερειακής ανταγωνιστικότητας μέσω της τεχνολογίας και της καινοτομίας (η στρατηγική της Λισσαβόνας), για την εφαρμογή νέων μορφών Τ.Π.Ε. (το σχέδιο δράσης e-Europe) και για την προώθηση μιας αειφόρου ανάπτυξης (Γκέτεμπουργκ).
- Ο προγραμματισμός, η εταιρική σχέση, η συγκέντρωση και η προσθετικότητα έχουν παραμείνει οι κεντρικές αρχές των Διαρθρωτικών Ταμείων μετά τη μεταρρύθμιση του 1988. Ειδικότερα, η εταιρική σχέση στο σχεδιασμό και την υλοποίηση των προγραμμάτων έχει καταστεί ισχυρότερη και πιο περιεκτική, εμπλέκοντας ένα φάσμα φορέων του ιδιωτικού τομέα, συμπεριλαμβανομένων των κοινωνικών εταιρών, καθώς και τις περιφερειακές και τοπικές αρχές.
- Η πρόκληση στο μέλλον για τη διαρθρωτική πολιτική στα νέα Κράτη Μέλη είναι, μεταξύ άλλων, να βοηθηθεί η ενδυνάμωση της διοικητικής ικανότητας για το σχεδιασμό, την υλοποίηση και τη διαχείριση αναπτυξιακών προγραμμάτων σε περιφερειακό επίπεδο.

3. ΟΙ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗ ΝΕΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟ (2007 – 2013)

Η 3^η Εκθεση για την Οικονομική και Κοινωνική Συνοχή προτείνει Μεταρρύθμιση της Ευρωπαϊκής Πολιτικής για τη Συνοχή, ώστε να προσαρμοσθεί στις απαιτήσεις που θέτουν οι νέες συνθήκες στην Ευρωπαϊκή Ένωση (Διεύρυνση) και η Παγκοσμιοποίηση: αφ' ενός Ενίσχυση της Σύγκλισης και της Συνεργασίας και αφ' ετέρου Ενίσχυση της Ανταγωνιστικότητας.

Ως βασικά περιεχόμενα της Πολιτικής για τη Συνοχή κατά την περίοδο 2007 –2013 (περίοδο του 4ου Κ.Π.Σ. για την Ελλάδα), προτείνονται οι ακόλουθες προτεραιότητες:

- Καινοτομία και Οικονομία της Γνώσης
- Περιβάλλον και Πρόληψη Κινδύνων
- Προσβασιμότητα και Υπηρεσίες Γενικού Οικονομικού Ενδιαφέροντος
- Ευρωπαϊκή Στρατηγική για την Απασχόληση
- Ειδικές ανάγκες λιγότερο αναπτυγμένων Περιφερειών και Κρατών Μελών (υποδομές, ανάπτυξη θεσμών)

Η διαπραγμάτευση γίνεται κυρίως στο επίπεδο των κυβερνήσεων. Όμως και για την Αυτοδιοίκηση, μέσω της διαβούλευσης στην Επιτροπή Περιφερειών, υπάρχουν περιθώρια συμμετοχής.

Μετά τις αλλαγές στην ηγεσία της Ευρωπαϊκής Ένωσης κατά το 2004 (νέος Πρόεδρος και Επίτροποι), στη συζήτηση για τα θέματα της περιόδου 2007-2013 προστέθηκαν και άλλες σημαντικές παράμετροι που θα επηρεάσουν χωρίς αμφιβολία τις εξελίξεις.

Η πλέον χαρακτηριστική παρεμβολή είναι αυτή που αφορά την συζήτηση για την αναθεώρηση της λεγόμενης «Στρατηγικής της Λισσαβόνας».

Τον Μάρτιο 2000, στη σύνοδο κορυφής της Λισσαβόνας υιοθετήθηκε ο στόχος «μέχρι το 2010, η Ευρωπαϊκή Ένωση να γίνει η πλέον δυναμική και ανταγωνιστική οικονομία γνώσης παγκοσμίως, ικανή για βιώσιμη οικονομική ανάπτυξη, με περισσότερες και καλύτερες θέσεις εργασίας και μεγαλύτερη κοινωνική συνοχή».

Για την επίτευξη του στόχου συμφωνήθηκε η «Στρατηγική της Λισσαβόνας», η οποία περιλαμβάνει σημαντικές κατευθύνσεις μεταρρυθμίσεων που αφορούν την οικονομία, την έρευνα, την καινοτομία, την επιχειρηματικότητα, την ισόρροπη ανάπτυξη και την συνοχή, την ενίσχυση της απασχόλησης και την εξάλειψη του κοινωνικού αποκλεισμού.

Ειδικότερα για το ρόλο των περιφερειακών και τοπικών αρχών, στη νέα προγραμματική περίοδο (2007 – 2013), η «3^η Έκθεση για την Οικονομική και Κοινωνική Συνοχή» αναφέρει τα ακόλουθα:

- *Η μεταρρύθμιση της πολιτικής για τη συνοχή θα πρέπει να αποτελέσει ευκαιρία για μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα, διαφάνεια και πολιτική υπευθυνότητα. Φυσικό επακόλουθο, η ανάγκη να ενδυναμωθούν οι θεσμικές ικανότητες σε κάθε επίπεδο διακυβέρνησης.*
- *Τα προγράμματα σύγκλισης αφορούν στα λιγότερο αναπτυγμένα Κράτη Μέλη και Περιφέρειες, διότι σύμφωνα με τη Συνθήκη της Ε.Ε. απαιτείται μείωση των ανισοτήτων μεταξύ «των επιπέδων ανάπτυξης των διαφόρων περιφερειών και μείωση της καθυστέρησης των πλέον μειονεκτικών περιφερειών ή νήσων, συμπεριλαμβανομένων των αγροτικών περιοχών» (Άρθρο 158).*
- *Οι ενισχύσεις θα πρέπει να δοθούν, μεταξύ άλλων, για: (α) την ενδυνάμωση της θεσμικής ικανότητας της εθνικής και της περιφερειακής διοίκησης στη διαχείριση των Διαρθρωτικών Ταμείων και του Ταμείου Συνοχής και (β) την προώθηση της προσαρμογής της δημόσιας διοίκησης στις εκάστοτε αλλαγές, μέσω της οικοδόμησης της διοικητικής ικανότητας.*
- *Ένα από τα πλέον ουσιώδη χαρακτηριστικά μιας αποτελεσματικής πολιτικής για τη συνοχή, αποτελεί η προσαρμοστικότητά της σε συγκεκριμένες ανάγκες και χαρακτηριστικά των εδαφικών περιοχών. Ρόλο διαδραματίζουν οι πόλεις σε όλη την Ένωση, ως κέντρα οικονομικής ανάπτυξης, αν και παράλληλα αντιμετωπίζουν προβλήματα που συνδέονται με την περιβαλλοντική πίεση, τον κοινωνικό αποκλεισμό και την οικονομική αναδιάρθρωση. Επιπρόσθετα, οι αγροτικές περιοχές εξακολουθούν να αντιμετωπίζουν μεγάλης κλίμακας αλλαγές. Η αναζωογόνησή τους εξαρτάται από τη διαφοροποίηση της οικονομικής δραστηριότητας και την ενίσχυση των διασυνδέσεών τους με τις αστικές περιοχές.*

- Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή προτίθεται να ενισχύσει τη σημασία των αστικών ζητημάτων. Για την επιτυχία των αστικών δράσεων είναι κρίσιμη η εμπλοκή των αρχών της πόλης τόσο στο σχεδιασμό των προγραμμάτων, όσο και στη διαχείρισή τους. Για το λόγο αυτό, προβλέπεται ότι θα είναι αναγκαία εντός των περιφερειακών προγραμμάτων, η εκχώρηση αρμοδιοτήτων σε αυτές τις αρχές (των πόλεων).
- Ουσιαστικός θα πρέπει να είναι ο ρόλος των τοπικών αρχών στην Ευρωπαϊκή εδαφική συνεργασία: διασυνοριακή, διεθνική (διακρατική) και διαπεριφερειακή συνεργασία.
- Αν και πρέπει να διατηρηθούν οι αρχές-κλειδιά της πολιτικής για τη συνοχή-προγραμματισμός, εταιρική σχέση, συγχρηματοδότηση και αξιολόγηση- χρειάζεται σειρά μεταρρυθμίσεων. Όσον αφορά την εταιρική σχέση προτείνεται «η εισαγωγή περαιτέρω αποκέντρωσης αρμοδιοτήτων σε επίπεδο εταιρικές σχέσεις στα Κράτη Μέλη, στις περιφέρειες και τις τοπικές αρχές». Η εταιρική σχέση αυτή θα πρέπει να αφορά «τόσο στο επίπεδο του προγραμματισμού, όσο και σε αυτό της υλοποίησης». Κάθε Κράτος- Μέλος θα πρέπει να επιδιώκει να οργανώνει το συντονισμό μεταξύ των διαφορετικών επιπέδων διακυβέρνησης μέσω τριμερών συμφωνιών.

Συμπληρωματικά προς τα ανωτέρω, στο «Έγγραφο εργασίας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τις Στρατηγικές κατευθύνσεις για την οικονομική, κοινωνική και χωρική συνοχή σε επίπεδο Ε.Ε. για την περίοδο 2007 – 2013», προτείνονται προς συζήτηση τα ακόλουθα ερωτήματα:

- Οι διοικητικές και θεσμικές ικανότητες-πλαίσιο είναι θεμελιώδεις για την επιτυχή εφαρμογή των εθνικών και περιφερειακών προγραμμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ιδιαίτερα στα Κράτη-Μέλη και περιοχές του Στόχου 1 «Σύγκλιση». Ποιες είναι οι σχετικές ανάγκες σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο;
- Τι μπορεί να γίνει προκειμένου να ενισχυθεί ο ρόλος των πόλεων, ως μοχλών περιφερειακής ανάπτυξης, ως περιοχών που παρουσιάζουν πολλές προκλήσεις για την κοινωνική ενσωμάτωση και ως κομβικών σημείων σε μια περισσότερο ομοιόμορφα ισορροπημένη ανάπτυξη σε ολόκληρη την Ένωση; Ποιες είναι οι προτεραιότητες;

Πώς τα Κράτη-Μέλη προτείνουν να οργανώσουν την αστική ανάπτυξη την επόμενη περίοδο; Ποιες ενέργειες απαιτούνται στις αγροτικές περιοχές προκειμένου να προωθηθεί η διαφοροποίηση και οι εργασίες σε νέες δραστηριότητες, οι οποίες συχνά εξαρτώνται από υπηρεσίες που παρέχονται στις αστικές περιοχές;

- *Όσον αφορά τις τεχνολογίες πληροφορικής, έχουμε εκμεταλλευτεί όλες τις δυνατότητες που αφορούν την ανάπτυξη του περιεχομένου τους (e-learning, e-government σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο, e-healthcare);*
- *Ως προς το καθαρότερο περιβάλλον και προκειμένου να το αξιοποιήσουμε όχι μόνον ως βασικό παράγοντα για την υγεία και ευημερία του πληθυσμού, αλλά και για την ανάπτυξη των επιχειρήσεων και την εξασφάλιση εξειδικευμένου προσωπικού, τι σχετικό μπορεί να γίνει, ιδιαίτερα όσον αφορά την επεξεργασία νερού και απορριμμάτων;*
- *Ως προς τη διεύρυνση του εργατικού δυναμικού, ποιες είναι οι απαιτήσεις σε επίπεδο δεξιοτήτων, επαγγελματικής κατάρτισης, υποδομών φροντίδας παιδιών;*

4. ΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ

Έχοντας υπόψη τις παραπάνω διαπιστώσεις, προτάσεις και ερωτήματα, καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι στη νέα προγραμματική περίοδο (2007 – 2013), οι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.) στην Ελλάδα θα πρέπει να επιτύχουν τους ακόλουθους τρεις στόχους:

1. Δεδομένου ότι οι Ο.Τ.Α. αποτελούν την εγγύτερη στους πολίτες δομή του κράτους, θα πρέπει να **βελτιώσουν τη διοικητική ικανότητά τους**, τόσο για να εξασφαλίσουν την προσαρμογή τους στις αλλαγές που επιβάλλουν οι εξελίξεις, όσο και για να βελτιώσουν τις παρεχόμενες στους πολίτες υπηρεσίες (γενικού οικονομικού ενδιαφέροντος).
2. Ως συνιστώσα του πολιτικού και διοικητικού συστήματος της χώρας σε τοπικό επίπεδο, οι Ο.Τ.Α. θα πρέπει να εξασφαλίσουν **την ουσιαστική συμβολή τους στο σχεδιασμό και την εφαρμογή** των εθνικών και των περιφερειακών αναπτυξιακών πολιτικών και προγραμμάτων σε τοπικό επίπεδο. Έμφαση θα πρέπει να δοθεί: (α) στην προώθηση της επιχειρηματικότητας και τη βελτίωση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος και (β) στην ανάπτυξη του ανθρώπινου κεφαλαίου της χώρας και στη δημιουργία των υποδομών κοινωνικής φροντίδας που χρειάζεται ο οικονομικά ενεργός πληθυσμός (άνεργοι και εργαζόμενοι).
3. Οι αγροτικοί Ο.Τ.Α. μπορούν να αναλάβουν την εφαρμογή προγραμμάτων αγροτικής ανάπτυξης. Ομάδες τοπικής δράσης, στις οποίες μετέχουν οι αγροτικοί Ο.Τ.Α. μπορούν να αναλάβουν την εφαρμογή **ολοκληρωμένων σχεδίων αγροτικής ανάπτυξης** που συνδέονται με τον τουρισμό, τις τοπικές βιομηχανικές δραστηριότητες, τον πολιτισμό, τις μεταφορές και τις κοινωνικές υπηρεσίες. Οι αστικοί Ο.Τ.Α. μπορούν να αναλάβουν την εφαρμογή **προγραμμάτων αστικής ανάπτυξης**, που προωθούν, παράλληλα, την αστική αναζωογόνηση με τη μέριμνα για τους μετανάστες και τα φαινόμενα κοινωνικού αποκλεισμού. Επίσης, μπορεί να στηρίξουν την εταιρική σχέση μεταξύ πόλεων και αγροτικών περιοχών, αναδεικνύοντας τις συμπληρωματικές δραστηριότητές τους.

Οι προϋποθέσεις για να επιτύχουν οι Ο.Τ.Α. τους παραπάνω στόχους είναι οι ακόλουθες:

- (α) Η θεσμική ενίσχυση των Ο.Τ.Α. της Περιφέρειας και η Μητροπολιτική διακυβέρνηση στα μεγάλα αστικά κέντρα.
- (β) Η ριζική φορολογική μεταρρύθμιση με αποκέντρωση της φορολογικής εξουσίας, ώστε να αποκτήσουν οι Ο.Τ.Α. την οικονομική αυτοτέλεια, που θα τους επιτρέψει να κινητοποιήσουν το ενδογενές δυναμικό, πραγματοποιώντας τις αναγκαίες δημόσιες επενδύσεις και «μοχλεύοντας» το ιδιωτικό κεφάλαιο, ώστε να χρηματοδοτήσει ή να συγχρηματοδοτήσει τις παραγωγικές επενδύσεις.
- (γ) Η διατήρηση και ενίσχυση των δημόσιων πολιτικών που θα αναπτύξουν το κράτος πρόνοιας σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο και θα ενθαρρύνουν την τοπική κοινωνία ως κοινωνία αλληλεγγύης.

Με βάση τους παραπάνω στόχους και βασικές αναπτυξιακές επιλογές, παραθέτουμε στη συνέχεια τις εκτιμήσεις και τις προτάσεις μας, επί των ζητημάτων που θέτουν η 1^η και η 2^η Εγκύκλιος του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών για τη σύνταξη του Εθνικού Στρατηγικού Σχεδίου Ανάπτυξης – Ε.Σ.Σ.Α. (2007 – 2013).

5. Ο ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΣΤΗ ΣΗΜΕΡΙΝΗ ΣΥΓΚΥΡΙΑ ΚΑΙ ΣΕ ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΤΙΣ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΣΕ ΕΘΝΙΚΟ, ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΑΙ ΔΙΕΘΝΕΣ ΕΠΙΠΕΔΟ

Ο ρόλος των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.) διευρύνεται στη σημερινή συγκυρία, δεδομένων και των εξελίξεων σε εθνικό, ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο:

- Το εθνικό κράτος αναπροσανατολίζεται προωθώντας ρόλο «κράτους-στρατηγείου» και επομένως προγραμματίζει την ανάπτυξη των επιτελικών λειτουργιών του και την αποκέντρωση της εφαρμογής των δημόσιων πολιτικών, με βάση και την αρχή της επικουρικότητας.
- Σε ευρωπαϊκό επίπεδο, διευρύνεται γενικότερα ο ρόλος των περιφερειών και ειδικότερα ο ρόλος των περιφερειακών και τοπικών αρχών στο σχεδιασμό και την υλοποίηση των αναπτυξιακών προγραμμάτων και στην παροχή υπηρεσιών στους πολίτες.
- Σε διεθνές επίπεδο, οι πολίτες απέναντι στα προβλήματα της παγκοσμιοποίησης αναζητούν απαντήσεις σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο, για τα ζητήματα της απασχόλησης, της κοινωνικής φροντίδας και της πολιτιστικής ταυτότητας.

Επομένως, ο ρόλος των Ο.Τ.Α. μπορεί να είναι σημαντικός, ιδιαίτερα στο σχεδιασμό και την υλοποίηση των αναπτυξιακών προγραμμάτων, στην προώθηση της τοπικής ανάπτυξης και στην παροχή υπηρεσιών στους πολίτες.

6. ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ ΤΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΤΩΝ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΩΝ Κ.Π.Σ. ΣΤΗΝ ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΣΤΗΝ ΤΟΠΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

- Το 1^ο και το 2^ο Κ.Π.Σ. και ιδίως το ΕΑΠΤΑ Ι και το ΕΑΠΤΑ ΙΙ συνέβαλαν:
 - στην εκπόνηση τοπικών αναπτυξιακών προγραμμάτων και γενικότερα στη δημιουργία μιας αναπτυξιακής κουλτούρας στην Τοπική Αυτοδιοίκηση και, σε κάποιο βαθμό, μιας τεχνογνωσίας προγραμματισμού
 - στην κατασκευή μικρών έργων τεχνικής υποδομής και κοινωνικού εξοπλισμού, τοπικού ή διαδημοτικού χαρακτήρα
 - στην αξιοποίηση τοπικών πλουτοπαραγωγικών πηγών, ενίοτε μέσω δημοτικών επιχειρήσεων και στην κινητοποίηση του ενδογενούς δυναμικού, κυρίως μέσω των αναπτυξιακών εταιρειών της Αυτοδιοίκησης
 - στην κατάρτιση στελεχών των Ο.Τ.Α. και ειδικότερα συμβούλων τοπικής ανάπτυξης, καθώς και στη δημιουργία δομών επαγγελματικής κατάρτισης και συμβουλευτικής
 - στην παροχή κοινωνικών υπηρεσιών και ιδιαίτερα κοινωνικής φροντίδας των παιδιών.

- Η Πρωτοβάθμια Αυτοδιοίκηση επεδίωξε, με πολύ πιο συστηματικό τρόπο από τα προηγούμενα Κοινοτικά Πλαίσια Στήριξης, να αξιοποιήσει σε όφελος του αναπτυξιακού σχεδιασμού της, τους πόρους του 3^{ου} Κ.Π.Σ.. Στο μέσον της διαδρομής εφαρμογής των προγραμμάτων, παρόλο που συνολικά οι επιδόσεις της Αυτοδιοίκησης δεν είναι οι προσδοκώμενες, καταγράφονται σημαντικά θετικά στοιχεία. Εκτελούνται με Κοινοτικούς πόρους μεγαλύτερα και πιο σύνθετα έργα, αποκτάται τεχνογνωσία σχεδιασμού, διαχείρισης, υλοποίησης, ενώ σε ορισμένους Ο.Τ.Α. η Κοινοτική συνδρομή είναι ο βασικός χρηματοδότης της αναπτυξιακής προσπάθειας.

Το μερίδιο της Αυτοδιοίκησης κατά τον σχεδιασμό των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων 2000 – 2006 (3^ο Κ.Π.Σ., Κοινοτικές Πρωτοβουλίες, Ταμείο

Συνοχής) υπερέβαινε το 20% του συνολικού προϋπολογισμού των Προγραμμάτων αυτών.

Η υλοποίηση υπολείπεται σημαντικά από τους σχεδιασμούς και τις προσδοκίες.

Στο μέσον της διαδρομής της 3^{ης} προγραμματικής περιόδου λιγότερο από το 9% της συνολικής απορρόφησης των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων 2000-2006 αφορά την Πρωτοβάθμια Αυτοδιοίκηση.

Δεν είναι τυχαίο ότι στο υπό εξέλιξη 3^ο Κ.Π.Σ. της Ελλάδας 66 Ο.Τ.Α. , το 6,5% του συνόλου των Ο.Τ.Α. της χώρας, δεσμεύουν με τα ενταγμένα έργα τους το 40% του συνολικού προϋπολογισμού των ενταγμένων της Πρωτοβάθμιας Αυτοδιοίκησης, ότι, μέχρι τώρα, τα Επιχειρησιακά Προγράμματα 2000-2006 εξελίσσονται για την Αυτοδιοίκηση ως υπόθεση 250 Ο.Τ.Α. οι οποίοι δεσμεύουν το 65% του συνολικού προϋπολογισμού των ενταγμένων της Πρωτοβάθμιας Αυτοδιοίκησης, ότι υπάρχουν ελάχιστες διαδημοτικές συνεργασίες.

Το πρόβλημα αφορά σε σημαντικό βαθμό την υποκειμενική δυνατότητα των Ο.Τ.Α. (εξειδικευμένο προσωπικό και λειτουργίες, διαθέσιμοι πόροι για προγραμματισμό, ωρίμανση, παρακολούθηση έργων). Προκύπτει επίσης από τον σχεδιασμό των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων, από την ελλιπή τεχνική υποστήριξη προς τους Ο.Τ.Α. από τις αρμόδιες κρατικές υπηρεσίες, από το βάρος των δύσκολων και συχνά γραφειοκρατικών διαδικασιών.

Τα Επιχειρησιακά Προγράμματα 2000-2006 έχουν ακόμη σημαντική πορεία να διανύσουν. Υπάρχουν αξιόλογες εφεδρείες που μπορούν να αξιοποιηθούν από την Αυτοδιοίκηση.

Στο δεύτερο μισό της προγραμματικής περιόδου 2000 –2006, ο ρόλος της Κ.Ε.Δ.Κ.Ε. στην αξιοποίηση των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων από την Πρωτοβάθμια Αυτοδιοίκηση μπορεί να αποδειχθεί καταλυτικός.

Και διότι τον έχει ενσωματώσει έμπρακτα στους βασικούς πολιτικούς άξονες του προγραμματισμού και των δράσεών της, και διότι μπορεί να

ενθαρρύνει ή και να αναλάβει πρωτοβουλίες υποστήριξης των Ο.Τ.Α. στην εφαρμογή .

7. ΔΥΝΑΤΑ ΣΗΜΕΙΑ, ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ, ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ ΚΑΙ ΚΙΝΔΥΝΟΙ ΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

Δυνατά σημεία

- Ο θεσμός της Τ.Α. έχει σημαντικό ρόλο στο πολιτικό και διοικητικό σύστημα της χώρας, αλλά και στη διαδικασία ολοκλήρωσης της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ε.Ε.)
- Οι Ο.Τ.Α. αποτελούν την εγγύτερη στον πολίτη δομή του κράτους.
- Οι Ο.Τ.Α. συμβάλλουν ενεργά στην προώθηση της τοπικής ανάπτυξης αλλά και στην επίτευξη των αναπτυξιακών στόχων της Ε.Ε.

Αδυναμίες

- Μεγάλος αριθμός Ο.Τ.Α., ιδιαίτερα αγροτικών, έχουν μικρό μέγεθος και αδύνατες υπηρεσίες.
- Δεν έχουν συγκροτηθεί θεσμοί για τη μητροπολιτική διοίκηση των μεγάλων πολεοδομικών συγκροτημάτων.
- Υπάρχουν ελλείψεις και αδυναμίες στις δομές, τις λειτουργίες και το ανθρώπινο δυναμικό των Ο.Τ.Α.
- Είναι περιορισμένοι οι πόροι των Ο.Τ.Α. σε σχέση με τις ανάγκες και το ρόλο τους.
- Είναι ανεπαρκής η χρήση των Τεχνολογιών Πληροφοριών και Επικοινωνίας

Ευκαιρίες

- Οι Ο.Τ.Α. μπορούν να συγκροτήσουν ένα εθνικό πολυκεντρικό και πολυλειτουργικό δίκτυο υποστήριξης της περιφερειακής και τοπικής ανάπτυξης.

- Οι Ο.Τ.Α. μπορούν να αξιοποιήσουν τις σύγχρονες αντιλήψεις για την οργάνωση και τη διοίκηση της Δημόσιας Διοίκησης και της Αυτοδιοίκησης (Δήμος-στρατηγείο, «πελατοκεντρικός» προσανατολισμός, αρχές ποιότητας και διοίκησης ολικής ποιότητας κλπ.).
- Οι Ο.Τ.Α. μπορούν αξιοποιήσουν τις δομές που δημιουργήθηκαν (αναπτυξιακές εταιρείες, κέντρα επαγγελματικής κατάρτισης, κοινωνικές δομές κλπ.) και την τεχνογνωσία και εμπειρία που αποκτήθηκαν τα προηγούμενα χρόνια, για να συμβάλλουν στο σχεδιασμό και την εφαρμογή αναπτυξιακών δράσεων στη νέα προγραμματική περίοδο.

Κίνδυνοι

- Να διατηρηθεί το ενδιαφέρον των Ο.Τ.Α. κυρίως για τις τεχνικές υποδομές και να μη στραφεί στις νέες βασικές αναπτυξιακές επιλογές: καινοτομία και ανταγωνιστικότητα, ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού και της κοινωνίας της γνώσης.
- Να μη διασφαλιστεί επαρκής επιστημονική και τεχνική υποστήριξη στους Ο.Τ.Α., με αποτέλεσμα τον «αποκλεισμό» των αγροτικών και των μικρών Ο.Τ.Α. από τα νέα αναπτυξιακά προγράμματα.
- Να μη δοθεί το αναγκαίο βάρος στην ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού (κεφαλαίου) των Ο.Τ.Α. και στη δημιουργία κατάλληλων δομών για την άσκηση επιτελικών λειτουργιών και λειτουργιών υποστήριξης της τοπικής (ενδογενούς) ανάπτυξης.

8. Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΚΑΙ ΤΟΠΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΤΑ ΤΟΜΕΑΚΗ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ

8.1. Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας

Η Τοπική Αυτοδιοίκηση μπορεί να συμβάλλει κυρίως στην προώθηση της επιχειρηματικότητας και τη βελτίωση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος σε τοπικό επίπεδο.

Ενδεικτικές κατηγορίες δράσεων:

- α) Δημοτικό πρόγραμμα υποστήριξης των επιχειρήσεων, ιδίως των Μ.Μ.Ε., που περιλαμβάνει:
 - έργα τεχνικής υποδομής (ύδρευση, αποχέτευση, οδοποιία κλπ.) για τις επιχειρήσεις, ιδίως σε οργανωμένα βιοτεχνικά πάρκα
 - έργα ανάπλασης κοινοχρήστων χώρων εμπορικών κέντρων
 - καλύτερη οργάνωση στη διαχείριση των στερεών και υγρών αποβλήτων των επιχειρήσεων
 - λήψη μέτρων για την αντιμετώπιση του παρα-εμπορίου
 - επιτάχυνση των αδειοδοτήσεων
- β) Δημοτικό πρόγραμμα κινήτρων για την προσέλκυση επενδύσεων, που περιλαμβάνει:
 - απαλλαγή ή μείωση των δημοτικών τελών (επί μια πενταετία) για τις νεοεγκαθιστάμενες επιχειρήσεις
 - προτεραιότητα στα έργα τεχνικής υποδομής τους
 - πρόγραμμα ανάδειξης και προβολής κλάδου στον οποίο εμφανίζεται συγκέντρωση επιχειρήσεων (στην περιοχή του Δήμου)
- γ) Αξιοποίηση δημοτικών ακινήτων για τη δημιουργία επιχειρήσεων (με ενοικίαση, σύμβαση παραχώρησης, αντιπαροχή κλπ.).
- δ) Πρόγραμμα υποστήριξης Μ.Μ.Ε. από Αναπτυξιακή Εταιρεία της Αυτοδιοίκησης, που περιλαμβάνει:

- γραφείο ενημέρωσης και συμβουλευτικής υποστήριξης και ιδίως για την πρόσβαση των επιχειρήσεων στη χρηματοδότηση
 - διάχυση της καινοτομίας και προβολή της επιχειρηματικότητας
 - διαχείριση ενισχύσεων προς Μ.Μ.Ε.
- ε) Αξιοποίηση της διπλωματίας των πόλεων για την προώθηση των ελληνικών επιχειρήσεων.
- στ) Αξιοποίηση τοπικών πλουτοπαραγωγικών πόρων για τη δημιουργία μικτών επιχειρήσεων.
- ζ) Δημιουργία Εθνικής Επιτροπής Διαιτησίας (ΚΕΔΚΕ-ΥΠ.ΑΝ.-Εργοδοτικοί Φορείς) για την εξώδικη επίλυση διαφορών.

8.2. Βελτίωση της προσπελασιμότητας και των υπηρεσιών γενικού οικονομικού ενδιαφέροντος

Η Τοπική Αυτοδιοίκηση μπορεί να συμβάλλει κυρίως στη συμπλήρωση των εθνικών δικτύων μεταφορών και επικοινωνιών σε τοπικό επίπεδο και στη βελτίωση των υπηρεσιών γενικού οικονομικού ενδιαφέροντος σε τοπικό επίπεδο.

Ενδεικτικές κατηγορίες δράσεων:

- α) Κατασκευή τεχνικών έργων που διασυνδέουν και αξιοποιούν τα κατασκευασμένα ή σε εξέλιξη μεγάλα έργα.
- β) Ολοκλήρωση των δικτύων ύδρευσης και αποχέτευσης.
- γ) Κατασκευή ή βελτίωση των απολήξεων των δικτύων μεταφορών στα νησιά (λιμανιών κλπ.).
- δ) Τοπικά τεχνικά έργα υποστήριξης των συνδυασμένων μεταφορών.
- ε) Σύνδεση με τα εθνικά δίκτυα Πληροφορικής και Επικοινωνιών (λειτουργική ολοκλήρωση) και ανάπτυξη ευρυζωνικών υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης σε τοπικό επίπεδο.
- στ) Επέκταση και αναβάθμιση των Κέντρων Εξυπηρέτησης Πολιτών (Κ.Ε.Π.).
- ζ) Ανάπτυξη των υποδομών κοινωνικού εξοπλισμού.

8.3. Αναβάθμιση και προστασία του περιβάλλοντος και πρόληψη κινδύνων

Η Τοπική Αυτοδιοίκηση μπορεί να συμβάλλει κυρίως στην προστασία του φυσικού και του ανθρωπογενούς περιβάλλοντος μέσω της συμμετοχής των Ο.Τ.Α. στον ορθολογικό σχεδιασμό των χρήσεων γης και στην καλύτερη οργάνωση της διαχείρισης των στερεών και υγρών αποβλήτων. Η Τοπική Αυτοδιοίκηση μπορεί να συμβάλλει, επίσης, στην πρόληψη των κινδύνων σε τοπικό επίπεδο.

Ενδεικτικές κατηγορίες δράσεων:

- α) Βελτίωση της διαχείρισης του νερού και των στερεών και υγρών αποβλήτων (αστικών, αγροτικών και βιομηχανικών). Έμφαση στην ενημέρωση των πολιτών και την ανακύκλωση.
- β) Κατασκευή έργων και λήψη μέτρων στις προστατευόμενες περιοχές.
- γ) Αποκατάσταση και αξιοποίηση υποβαθμισμένων βιομηχανικών χώρων, ανάπλαση υποβαθμισμένων βιομηχανικών/βιοτεχνικών περιοχών.
- δ) Ανάπτυξη των εναλλακτικών μορφών ενέργειας και πραγματοποίηση επενδύσεων για την εξοικονόμηση ενέργειας.
- ε) Τεχνικά έργα και μέτρα πρόληψης των κινδύνων.

8.4. Ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού και προώθηση της απασχόλησης

Η Τοπική Αυτοδιοίκηση μπορεί να συμβάλλει κυρίως στην επισκευή και συντήρηση των σχολείων όλων των βαθμίδων και στην υποστήριξη των πολιτικών απασχόλησης. Επίσης, η Τοπική Αυτοδιοίκηση μπορεί να συμβάλλει αποτελεσματικά στην ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού της.

Ενδεικτικές κατηγορίες δράσεων:

- α) Επισκευή και συντήρηση σχολείων, λειτουργική υποστήριξη των σχολείων, αξιοποίηση της ευέλικτης ζώνης για τη σύνδεση του εκπαιδευτικού προγράμματος με την τοπική κοινωνική ζωή.
- β) Δημοτικό πρόγραμμα υποστήριξης των πολιτικών απασχόλησης, που περιλαμβάνει:

- κατασκευή και λειτουργία βρεφονηπιακών και παιδικών σταθμών για την υποστήριξη των εργαζόμενων γυναικών
 - μέτρα ενίσχυσης των Κέντρων Προώθησης της Απασχόλησης (Κ.Π.Α.)
 - υποστήριξη επιχειρήσεων του κοινωνικού τομέα
 - υποστήριξη της κοινωνικής ένταξης των προσφύγων και μεταναστών
- γ) Συμμετοχή στο σχεδιασμό και την εφαρμογή, σε τοπικό επίπεδο, Εθνικής Στρατηγικής Δια Βίου Μάθησης.
- δ) Πρόγραμμα ανάπτυξης του ανθρώπινου δυναμικού της Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

8.5. Βελτίωση της διοικητικής ικανότητας της Δημόσιας Διοίκησης

Η Τοπική Αυτοδιοίκηση μπορεί να συμβάλλει κυρίως στη βελτίωση της διοικητικής ικανότητας των δημοτικών υπηρεσιών και στην αναβάθμιση των παρεχόμενων υπηρεσιών.

Οι επιχειρησιακοί στόχοι για την υλοποίηση του στρατηγικού στόχου της βελτίωσης της διοικητικής ικανότητας είναι οι ακόλουθοι:

- 1) Ενίσχυση των επιτελικών λειτουργιών των Ο.Τ.Α. με τελικό στόχο τον Δήμο-στρατηγείο (σχεδιασμός δημοτικών πολιτικών και προγραμμάτων, διοίκηση προγραμμάτων και έργων, παρακολούθηση-εποπτεία-αξιολόγηση της εφαρμογής τους).
- 2) Εξωστρεφής (προς τους πολίτες) προσανατολισμός των υπηρεσιών των Ο.Τ.Α.
- 3) Ηλεκτρονική Διακυβέρνηση.

Τα μέσα και τα μέτρα για την εφαρμογή των επιχειρησιακών στόχων αυτών είναι τα ακόλουθα:

- α) Επενδύσεις σε αναγκαίες υλικές υποδομές.
- β) Βελτίωση του θεσμικού πλαισίου και λήψη των απαραίτητων διοικητικών μέτρων.
- γ) Βελτίωση της δομής των υπηρεσιών των Ο.Τ.Α. (σύγχρονοι Ο.Ε.Υ.).

- δ) Λειτουργικός εκσυγχρονισμός.
- ε) Εισαγωγή των Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνίας.
- στ) Βελτίωση των πολιτικών προσωπικού και ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού.
- ζ) Αναβάθμιση της καταστατικής θέσης των αιρετών.

8.6. Ενίσχυση της διασυνοριακής, της διακρατικής και της διαπεριφερειακής συνεργασίας

Η Τοπική Αυτοδιοίκηση μπορεί να συμβάλλει στην προώθηση της διασυνοριακής και της διαπεριφερειακής συνεργασίας, κυρίως χάρις στην εμπειρία της από την Κ.Π. Interreg.

Γενικότερα, η Τοπική Αυτοδιοίκηση μπορεί να συμβάλλει στην «προώθηση της αρμονικής και ισορροπημένης ολοκλήρωσης του εδάφους της Ένωσης, μέσω της ενίσχυσης της συνεργασίας μεταξύ των διαφόρων συστατικών μερών της» και στην «αντιμετώπιση επίμονων προβλημάτων ανάπτυξης σε περιφέρειες με γεωγραφικά μειονεκτήματα»¹ (εξασφάλιση της εδαφικής συνοχής).

Επομένως, οι Ο.Τ.Α. θα μπορέσουν να συμβάλλουν αποφασιστικά στην αντιμετώπιση των διαπεριφερειακών και των ενδοπεριφερειακών ανισοτήτων της χώρας μας.

8.7. Αγροτική και Αστική Τοπική Ανάπτυξη

Η Τοπική Αυτοδιοίκηση μπορεί να αναλάβει μέσω ολοκληρωμένων τοπικών αναπτυξιακών προγραμμάτων την αγροτική και την αστική τοπική ανάπτυξη.

Στις αγροτικές περιοχές μπορεί να δοθεί έμφαση σε δράσεις που συνδέονται με τον τουρισμό, τις τοπικές βιομηχανικές δραστηριότητες, τον πολιτισμό, τις μεταφορές και τις κοινωνικές υπηρεσίες.

¹ «3^η Έκθεση για την Οικονομική και Κοινωνική Συνοχή»

Στις αστικές περιοχές μπορεί να δοθεί έμφαση στην αστική αναζωογόνηση και τη μέριμνα για την αστική φτώχεια, τους μετανάστες και τα φαινόμενα κοινωνικού αποκλεισμού, καθώς και στη βελτίωση των αστικών συγκοινωνιών και των περιβαλλοντικών συνθηκών.

Οι Ο.Τ.Α. αγροτικών και αστικών περιοχών μπορούν να συγκροτήσουν ένα εθνικό δίκτυο που να στηρίζει την εταιρική σχέση μεταξύ πόλεων και αγροτικών περιοχών, αναδεικνύοντας τις συμπληρωματικές δραστηριότητές τους.

9. Η ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΣΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ (Ε.Σ.Σ.Α.) 2007 – 2013

Βασική προϋπόθεση για την ισόρροπη ανάπτυξη της χώρας μας μέσω του Εθνικού Στρατηγικού Σχεδίου Ανάπτυξης (Ε.Σ.Σ.Α.) 2007 – 2013, είναι η συμπληρωματική χρηματοδότησή του με Εθνικούς πόρους, ώστε να καλυφθούν και οι Περιφέρειες που δεν χρηματοδοτούνται με Κοινοτικούς πόρους.

Επίσης, αναγκαία προϋπόθεση είναι η μεγαλύτερη δυνατή αποκέντρωση της διοίκησης εφαρμογής των Αναπτυξιακών Προγραμμάτων και η όσο το δυνατόν πιο ολοκληρωμένη συγχρηματοδότησή τους από τα Διαρθρωτικά Ταμεία (Ταμείο Συνοχής, ΕΤΠΑ, ΕΚΤ). Προς την κατεύθυνση αυτή, θα μπορούσε να συμφωνηθεί και η χρηματοδότηση των Ο.Τ.Α. για όλα τα έργα και τις δράσεις τους μέσω ενδιάμεσου ή ενδιάμεσων φορέων.

Σε κάθε περίπτωση, οι συνθήκες στην Ελληνική Τοπική Αυτοδιοίκηση είναι ώριμες για να βρεθούν σύγχρονοι μέθοδοι εξειδίκευσης,

συγχρηματοδότησης, διαχείρισης, τεχνικής υποστήριξης, εφαρμογής και αξιολόγησης των μέτρων και προγραμμάτων της, με τα οποία η Τοπική Αυτοδιοίκηση θα συμβάλλει στην Εθνική και Περιφερειακή Ανάπτυξη και θα αναλάβει την ευθύνη της Τοπικής Ανάπτυξης της χώρας μας.